

Beslut vid regeringssammanträde den 22 november 2007

Sammanfattning av uppdraget

En utredare ska lämna förslag till en eller flera verksamhetsformer för statliga universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Utifrån de förslag på verksamhetsformer som lämnas ska utredaren föreslå hur statens styrning av universitet och högskolor ska utformas. Utgångspunkten för förslagen ska vara att lärosätenas självbestämmande ska öka samtidigt som statens intresse av att kunna styra och kontrollera för staten viktiga delar av verksamheten ska tillgodoses.

Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 5 december 2008.

Ökat självbestämmande för universitet och högskolor

Högre utbildning och forskning har en central roll för såväl samhällets som enskilda individers utveckling och välbefinnande. En grundläggande uppgift för universitet och högskolor är att vara en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhällsutvecklingen. Det är angeläget att universitet och högskolor ges bästa möjliga förutsättningar att fullgöra denna viktiga samhällsfunktion på ett effektivt sätt och med hög kvalitet och integritet. Nya villkor och förutsättningar för lärosätena, bl.a. som följd av globaliseringen, ställer dessutom ökade krav på profilering, samverkan och kvalitet.

Regeringens bedömning är att den politiska styrningen ska minska och att universiteten och högskolorna ska ges ett ökat självbestämmande över verksamheten. Genom att ge de statliga universiteten och högskolorna en annan verksamhetsform och minska den statliga styrningen får lärosätena bättre förutsättningar att besluta om t.ex. organisation, förvaltning och utveckling av den egna verksamheten. Därigenom kan de bättre utnyttja de möjligheter, både nationella och internationella, som erbjuds och bättre beakta de behov som nya villkor och förutsättningar medför.

Det är samtidigt en självklarhet att statsmakterna måste ha goda möjligheter att försäkra sig om att de viktiga uppgifter som universitet och högskolor har utförs med hög kvalitet. Det är angeläget att utforma styrningen av universitet och högskolor så att största möjliga grad av självbestämmande kan uppnås samtidigt som statsmakternas legitima behov av en övergripande styrning av verksamheten säkerställs.

Ett ökat självbestämmande i andra länder

Regeringens ambition att lärosätena bör ges en mer självständig roll i samhället överensstämmer med den internationella utvecklingen. Ett ökat självbestämmande som tar sin utgångspunkt i att universitet och högskolor ska vara en självständig kraft i samhällsutvecklingen sker även internationellt.

Såväl inom Norden och Europa som i delar av övriga världen pågår långtgående reformarbeten med en sådan inriktning för att anpassa verksamheten vid universitet och högskolor till de nya förutsättningar och villkor som den globala utvecklingen för med sig.

I Storbritannien har lärosätena sedan lång tid tillbaka haft en till stor del självständig ställning gentemot staten. Detta har inneburit en handlingsfrihet som svenska lärosäten saknar. I våra nordiska grannländer har det under de senaste åren gjorts reformer som syftar till att öka universitetens och högskolornas självbestämmande.

I Finland är universiteten statliga myndigheter men med viss autonomi, vilket gör att de skiljer sig från andra myndigheter.

Universitetens särställning kommer till uttryck i grundlagen. De finska universiteten har getts ett ökat självbestämmande främst genom förändringar i den finansiella styrningen. En finsk statlig utredning (Revidering av universitetens ekonomiska och administrativa ställning, slutrapport, Undervisningsministeriet 2007:2) som presenterades i februari 2007 innehåller förslag om att det för universiteten ska införas en ny offentligrättslig juridisk person som innebär att universiteten frigörs från staten som juridisk person. I Danmark trädde en ny universitetslag i kraft år 2003. Universiteten övergick då från att ha varit statliga institutioner till att bli s.k. självägande institutioner i den offentliga förvaltningen.

I Norge finns det sedan år 2005 en ny lag för universitet och högskolor. Efter flera utredningar och förslag om universiteten som egna rättssubjekt beslutades att lärosätena ska fortsätta att vara s.k. förvaltningsorgan med särskilda fullmakter. Sådana organ har en mer fristående ställning än de norska förvaltningsmyndigheterna i övrigt.

Tidigare reformer i Sverige

Historiskt sett har svenska universitet och högskolor alltid varit styrda av staten. Hur staten har styrt har dock varierat över tid och således även lärosätenas frihet att själva bestämma över den egna verksamheten. Uppsala universitet och Lunds universitet har en lång tradition av stort självbestämmande, bl.a. tidigare som egna rättssubjekt med äganderätt till egendomar som donerats till universiteten. Egendomar ägs i dag av stiftelser som förvaltas av universiteten. I slutet av 1800-talet bildades icke-statliga högskolor i Göteborg och Stockholm, vilka förstatligades och blev universitet 1954 respektive 1960. Under samma period ökade antalet studenter kraftigt och nya statliga lärosäten inrättades. Vidare ökade centralstyrningen i fråga om universitetens och högskolornas administration och ekonomi.

Under de senaste 30 åren har universiteten och högskolorna gått från att ha varit centralstyrda med flera olika beslutsnivåer mellan regeringen och högskoleledningarna till att, genom 1988 och 1993 års högskolereformer, utvecklas mot att bli alltmer självständiga. Den decentraliseringsprocess som pågått har

inneburit att staten alltmer styrt i övergripande former och att delar av ledningen av verksamheten vid universitet och högskolor återförts till lokal nivå. Efter förslag i regeringens proposition om formerna för högskolepolitiken 1988 (prop. 1988/89:65) inleddes en successiv övergång från anslags- och dimensioneringsstyrning till mål- och resultatstyrning. En utveckling som ställde krav på förbättrad uppföljning och utvärdering av högskolans verksamhet. Denna utveckling har inneburit att universitet och högskolor har kommit att spela en större roll också i ett regionalt utvecklingsperspektiv.

I propositionen *Universitet och högskolor Frihet för kvalitet* (prop. 1992/93:1, 1992/93:UbU3, rskr 1992/93:103) presenterades en strategi för förändring av det svenska universitets- och högskolesystemet som innehöll tre metoder. Den första metoden avsåg ökad frihet för och skapande av incitament för utveckling och kvalitet. Den innebar bl.a. en avreglering och minskad detaljeringsgrad i statsmakternas budgetbeslut rörande statliga universitet och högskolor. Vidare omfattade den föreslagna strategin införandet av fasta och entydiga regler för relationerna mellan staten och enskilda anordnare av högskoleutbildning. Syftet var att skapa etableringsfrihet som skulle öka mångfald och konkurrens och göra att nytänkande och privata initiativ blev pådrivande krafter i förändringsprocessen. Efter förslag i propositionen *Högre utbildning för ökad kompetens* (prop. 1992/93:169, bet. 1992/93:UbU14, rskr. 1992/93:363) beslutades lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Motivet angavs i propositionen vara att säkra kvaliteten i de examina som utfärdas av enskilda utbildningsanordnare och att reglera förhållandet mellan staten och dessa anordnare. I dag finns det 24 enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina.

I propositionen *Frihet för kvalitet* presenterades som en tredje metod ett förändrat icke-statligt huvudmannaskap för vissa universitet och högskolor. I propositionen anfördes att statligt huvudmannaskap i myndighetsform bara är en av många möjliga verksamhetsformer för universitet och högskolor. Det konstaterades att Sverige är unikt när det gäller statens absoluta

dominans inom universitets- och högskoleväsendet och att det vanliga i andra länder är att universitet med andra huvudmän kompletterade de statliga universiteten och högskolorna. Mot denna bakgrund beslutades senare efter förslag i propositionen *Högskolor i stiftelseform, Mångfald för kvalitet* (prop. 1992/93:231, bet. 1992/93:UbU18, rskr. 1992/93:405) att några statliga universitet och högskolor skulle överföras till privaträttslig form genom att skapa stiftelser. Det resulterade i att Stiftelsen Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping bildades. Jämfört med de statliga universiteten och högskolorna avsåg beslutet om stiftelsebildningarna att ge en väsentligt ökad autonomi med avseende på inriktning och dimensionering av grundutbildning och forskning, organisations- och ledningsfrågor samt tjänsteorganisation och medelsförvaltning. En rad intressanta profileringar förutsågs i förlängningen, t.ex. nya och förbättrade samarbetsformer med näringslivet och det omgivande samhället, mångvetenskapliga forskningsarrangemang eller förbättrade internationella kontakter och studentutbytesprojekt.

Ytterligare ett steg i arbetet med att öka lärosätenas självbestämmande togs våren 2007 efter regeringens förslag i propositionen *Frihet att välja – ett ökat inflytande för universitet och högskolor när styrelseledamöter utses* (prop. 2006/07:43, bet. 2006/07:UbU11, rskr. 2006/07:122). Genom den ändring i högskolelagen (1992:1434) som trädde i kraft den 25 april 2007 och i anslutning därtill beslutade förordningsändringar ges universitet och högskolor ökade möjligheter att påverka sammansättningen av styrelsen för det egna lärosätet. I propositionen anges att frågor om styrelsens sammansättning och formerna för hur ledamöter i styrelsen utses återigen kan komma att tas upp.

Utredningar om verksamhetsform och styrning

De statliga universiteten och högskolorna är förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen. Deras verksamhet skiljer sig dock väsentligt från statliga myndigheter i övrigt. Universitetens och högskolornas organisation och arbetssätt styrs dels genom det allmänna regelverk som gäller

för statliga förvaltningsmyndigheter, dels genom högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100), förordningen (1993: 221) för Sveriges lantbruksuniversitet samt en rad andra regler som rör högskolesektorn. De har i allt väsentligt andra uppgifter och deras uppdrag är betydligt vidare än övriga statliga förvaltningsmyndigheter. Anslagen till högskolans verksamhet avser utbildning och forskning. I högskolelagen uttrycks principen om forskningens frihet.

Val av verksamhetsform för statlig verksamhet behandlades i propositionen *Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst* (prop. 1997/98:136, bet. 1997/98:KU31, rskr. 1997/98:294). Där skrivs bland annat att statlig verksamhet i huvudsak bör bedrivas i myndighetsform, men att det ibland kan vara motiverat att låta en statlig uppgift utföras i en privaträttslig verksamhetsform. Som exempel nämns när staten och en annan part engagerar sig i anslagsberoende verksamhet och gemensamt bidrar till finansieringen. Inte heller konkurrensutsatt verksamhet bör bedrivas i myndighetsform enligt propositionen.

I december 2006 tillsattes Kommittén om översyn av den statliga förvaltningens uppgifter och organisation (Fi 2006:08). Översynen syftar till att effektivisera statlig förvaltning och verksamhet. I direktiven (dir. 2006:123) diskuteras bl.a. myndighetsbegreppet. Där framgår också att universiteten och högskolorna ska utredas i särskild ordning mot bakgrund av att de har en annan roll och andra uppgifter än övriga förvaltningsmyndigheter. Förvaltningskommittén ska lämna en slutredovisning senast den 15 december 2008.

I regeringsformen ges vissa grundläggande bestämmelser om myndigheter. I Statskontorets rapport *Statsförvaltningens utveckling 2000 – 2005* (dnr 2005/122-5) påpekas dock att det i regeringsformen saknas en definition av myndighetsbegreppet. I rapporten hänvisas till förarbetena till regeringsformen där det framgår att avsaknaden av en definition hänger samman med ambitionen att skapa en flexibel förvaltning (prop. 1973:90).

Regeringen har beslutat om en myndighetsförordning (2007:515) som ska träda i kraft den 1 januari 2008. Verksförordningen (1995:1322) upphör då att gälla. I

myndighetsförordningen regleras bl.a. myndigheternas ledningsformer. Förordningen gäller för förvaltningsmyndigheter under regeringen, om inte en lag eller förordning innehåller en bestämmelse som avviker från myndighetsförordningen.

Enligt regeringsformen har domstolarna en särställning inom den offentliga verksamheten. Detta kommer till uttryck genom att domstolarna är helt självständiga i sin dömande verksamhet. Grundlagsutredningen (Ju 2004:11) har till uppgift att bl.a. överväga om det bör införas ett nytt särskilt kapitel i regeringsformen om domstolarna (dir. 2004:96). Utredningen tillsatte därför en expertgrupp under våren 2006 som i september 2007 lämnade sina förslag i frågan i betänkandet Bestämmelser om domstolarna i regeringsformen (SOU 2007:69). Grundlagsutredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2008.

Andra exempel på myndigheter som har en särskild ställning för att markera deras oberoende är Riksbanken och Riksrevisionen, som lyder under riksdagen.

En diskussion om universitetens och högskolornas associationsform har förts under många år inom högskolesektorn av bl.a. Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF). Förbundet gav år 2004 professor Lena Marcusson, Uppsala universitet, i uppdrag att utreda universitetens rättsliga ställning. I rapporten *Universitetens rättsliga ställning* (SUHF 2005) redovisas olika tänkbara alternativa associationsformer för lärosätena. Även Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) har diskuterat och utrett frågan om universitetens och högskolornas styrning och organisation. I rapporten *Framtidens universitet* (2006) lämnas ett flertal förslag till hur högskolesektorn bör utvecklas i olika avseenden.

Resursutredningen (U 2004:03) som tillsattes våren 2004 med uppdrag att göra en översyn av resurstilldelningssystemet för universitets och högskolors grundutbildning (dir. 2004:49) redovisade i maj 2005 ett delbetänkande (SOU 2005:48). Genom tilläggsdirektiv (dir. 2006:29, 2007:81) utvidgades uppdraget till att också omfatta en översyn av resurstilldelning

och övrig styrning avseende forskning och forskarutbildning vid universitet och högskolor. Utgångspunkten för detta uppdrag har varit behovet av hög vetenskaplig kvalitet och ökad profilering samt närmare samarbete och arbetsfördelning mellan olika lärosäten. Resursutredningen redovisade sitt uppdrag i betänkandet Resurser för kvalitet (SOU 2007:81) den 2 november 2007.

Regeringen tillsatte i mars 2007 en särskild utredare som ska föreslå hur en avveckling av kår- och nationsobligatoriet kan genomföras (dir. 2007:49). Utredaren ska utifrån en kartläggning av konsekvenserna av obligatoriets avveckling föreslå nödvändiga åtgärder för att säkerställa, stärka och utveckla studentinflytandet och en god studiesocial verksamhet vid universitet och högskolor. Uppdraget ska redovisas den 15 februari 2008.

Utredningen om utvärdering av resultatstyrningen (Fi 2006:07) har nyligen presenterat sina förslag i betänkandet Att styra staten – regeringens styrning av sin förvaltning (SOU 2007:75). Utredningen har bl.a. haft i uppgift att lämna förslag till hur resultatstyrningen bör förändras och utvecklas i syfte att förbättra styrningen av myndigheter samt ange vilka förutsättningar detta kräver och vilka begränsningar som finns (dir. 2006:30).

Behov av utredning

Nya villkor och förutsättningar för lärosätena

Viktiga utgångspunkter för utredarens uppdrag är den politiska inriktningen att lärosätenas självbestämmande ska öka och den politiska styrningen minska.

Ett övergripande mål för regeringens högskolepolitik är att förbättra kvaliteten i den högre utbildningen och forskningen. För att skapa goda förutsättningar för kvalitetsutveckling måste universitet och högskolor få ett tydligt ansvar för utformning av verksamheten. Det måste också finnas tydliga system för kvalitetsbedömning som är fristående från lärosätena. Det är

viktigt med en sådan tydlighet inte minst för att blivande studenter ska kunna göra rationella val grundade på kvalitetsbedömningar.

Vidare behöver högre utbildning och forskning bedrivas med ett internationellt perspektiv. I syfte att kunna erbjuda utbildning och utföra forskning som är internationellt konkurrenskraftig och som kan konkurrera med de internationellt mest högklassiga lärosätena är det viktigt att skapa förutsättningar för att utveckla och behålla lärosäten med stor integritet. I en alltmer globaliserad värld är det för Sveriges konkurrenskraft och tillväxt också avgörande att lärosätena ges goda förutsättningar att kommersialisera forskningsresultat, vilket är en viktig del i universitetens och högskolornas samverkansuppgift. Det är också angeläget att lärosätena i ökad utsträckning kan spela en viktig roll i den regionala utvecklingen genom bl.a. samverkan med omgivande näringsliv och kommersialisering av forskningsresultat. Stiftelsehögskolor kan bidra till detta.

Globaliseringen är en av de faktorer som starkt påverkar universitet och högskolor. De är på så sätt i allt högre grad aktörer även på en internationell marknad. Det innebär bl.a. en ökad konkurrens om resurser, studenter och forskare. Frågor kring profilering och samverkan kommer att bli avgörande för att Sverige ska kunna klara sig i den internationella konkurrensen. Till exempel har globaliseringen lett till att framstående utländska lärosäten öppnat filialer i t.ex. Kina och Singapore. Från svenska lärosätens sida finns en ökad tendens till att verka i andra länder. T.ex. bistår Kungl. Tekniska högskolan, Lunds universitet och Karolinska institutet med verksamhet i Kina. Detta är dock sannolikt bara början på en utveckling där också svenska lärosäten kommer att verka internationellt i ökad utsträckning.

I en allt mer globaliserad värld måste villkoren för de svenska lärosätena bli likvärdiga med deras utländska motsvarigheter. Därigenom får lärosätena förutsättningar att konkurrera och verka på en internationell marknad, och svensk högre utbildning och forskning kan ge en grund för en fortsatt stark samhällsutveckling.

Universitet och högskolor samverkar i allt högre utsträckning med privata och offentliga aktörer på lokal och regional nivå, bl.a. som en följd av regionaliseringen och utbyggnaden av högskolan. I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1, utgiftsområde 16) framhåller regeringen att universitet och högskolor kan fungera som kraftcentra för att främja den regionala utvecklingen.

Val av verksamhetsform för universitet och högskolor

Statens styrning sker till stor del genom regler, trots införandet av mål- och resultatstyrning, och i form av ekonomisk styrning. Innehållet i regeringens styrning av universitet och högskolor och vilka instrument för styrning som bör användas behöver ses över och utformas på ett sätt som är mer ändamålsenligt för lärosätenas verksamhet. En alltför detaljerad statlig styrning försämrar lärosätenas förutsättningar att nå önskad utveckling. Det kan t.ex. handla om lärosätenas möjligheter till utlandsetablering och medverkan i internationella samarbeten, förutsättningar att konkurrera om de bästa studenterna och forskarna samt drivkrafter för att kommersialisera forskningsresultat och samverka med näringsliv och samhälle. Den i dag gällande verksamhetsformen statlig förvaltningsmyndighet kan begränsa lärosätenas handlingsfrihet även när det gäller medels- och fastighetsförvaltning, den interna organisationen samt möjligheter att teckna vissa avtal. Statens styrning måste därför begränsas till de frågor som är mest väsentliga för staten. Vidare bör lärosätena få det avgörande inflytandet över viktiga frågor rörande den egna verksamheten, såsom ekonomiska, personella och fysiska resurser liksom den interna organisationen och ledningen. Därför behöver såväl verksamhetsformen för universitet och högskolor som statens styrning av dem förändras och anpassas till nya förutsättningar och villkor. En ny verksamhetsform kan medföra konsekvenser för skilda delar av systemet för högre utbildning och forskning. Det behöver därför göras en övergripande konsekvensanalys för att jämföra för- och nackdelar med olika tänkbara verksamhetsformer.

För varje verksamhetsform kan det finnas flera olika möjligheter att utforma styrning och kontroll, vilket också påverkar graden av självbestämmande för lärosätena. Oavsett vilken eller vilka verksamhetsformer som föreslås, bör det finnas en balans mellan behovet av ett ökat självbestämmande för lärosätena och statsmakternas möjlighet till styrning och kontroll.

Minskad politisk styrning av universitet och högskolor

Den reglering som gäller för högskolor, framför allt högskoleförordningen, är omfattande och i vissa delar alltför detaljerad. En reglering bör i stället främst begränsas till att avse lärosätenas kärnverksamhet, utbildning, forskning och samverkan, i delar där staten har ett tydligt och väsentligt intresse att styra. Dit hör frågor om övergripande inriktning som t.ex. resursfrågor, dimensionering, effektivt resursutnyttjande, kvalitet i utbildning och forskning, ansvarsutkrävande samt rättssäkerhet för studenter. I övrigt bör det ankomma på lärosätena själva att ha det avgörande inflytandet.

Med huvudinriktningen att en eller flera andra verksamhetsformer än statlig förvaltningsmyndighet bör väljas för universitet och högskolor öppnas en möjlighet för att vissa frågor kan regleras genom avtal mellan staten och ett lärosäte. Så sker i dag när det gäller bl.a. Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping.

Regleringen av för lärosätets interna frågor, t.ex. lärosätenas interna ledning och organisation, bör starkt begränsas. Det är dock viktigt att noga överväga hur ledningsfunktionerna för mer självständiga lärosäten ska utformas. Däri ingår avvägningen mellan en styrelses ansvar och möjlighet att leda verksamheten och behovet av stor frihet när det gäller den akademiska verksamheten utbildning och forskning. En utgångspunkt är att forskningens frihet inte ska äventyras och att lärosätets ledning inte ska ha huvudansvaret för utbildningens och forskningens innehåll. Avvägningar behöver således göras mellan behovet av en kraftfull ledning på olika nivåer å ena sidan och ett mer decentraliserat, kollegialt inflytande å andra sidan.

Självständiga lärosäten förutsätter också en tydlig och kraftfull ledning. En särskild fråga är därvid hur styrelserna ska vara sammansatta och utses, vilket ansvar som ledningen vid ett lärosäte ska ha samt formerna för ledningen.

Även när det gäller frågor om anställningsstrukturen vid universitet och högskolor bör regleringen bli mindre omfattande än i dag. Dessa frågor utreds av Utredningen om befattningsstruktur vid universitet och högskolor (U 2006:08), vilken ska redovisa sitt uppdrag senast den 14 december 2007 (dir. 2006:48, 2007:82).

Med ekonomisk styrning avses den finansiella styrning och den resultatstyrning som kommer till uttryck inom ramen för den årliga budgetprocessen. Det måste finnas en balans mellan lärosätenas självbestämmande och statsmakternas behov av styrning och kontroll. Det är rimligt att uppföljning, utvärdering, tillsyn och kvalitetskontroll sker av en verksamhet med stor offentlig finansiering. Samtidigt måste universitetens och högskolornas speciella förutsättningar och ambitionen att få ökat självbestämmande beaktas. Regeringens styrning bör, som tidigare anförts, främst avse områden där det finns ett väsentligt statligt intresse, såsom frågor om dimensionering, effektivitet, kvalitetsutvärdering samt rättssäkerhet för studenterna.

Uppdraget

En utredare ska lämna förslag till en eller flera nya verksamhetsformer för statliga universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). En viktig utgångspunkt i utredarens arbete är den beskrivna inriktningen mot minskad politisk styrning av och ökat självbestämmande för lärosätena. Även de beskrivna utvecklingstendenserna och förändrade förutsättningar och villkor som universitet och högskolor står inför, till följd av globaliseringen och ökade krav på profilering, samverkan och kvalitet, ska beaktas. Utredaren ska också belysa hur den mer problemorienterade forskningen påverkas av ett ökat självbestämmande. För varje förslag till verksamhetsform ska en övergripande konsekvensanalys av för- och nackdelar

med verksamhetsformen göras. Den ska relateras till brister och problem med nuvarande verksamhetsform.

Utifrån de förslag på verksamhetsformer som lämnas ska utredaren föreslå hur statens styrning ska utformas. Utgångspunkten även för dessa förslag ska vara att öka lärosätenas självbestämmande. Samtidigt måste dock statens intresse av att kunna styra och kontrollera för staten viktiga delar av verksamheten tillgodoses.

Utredaren ska i sitt arbete ta del av resultat och erfarenheter från reformer av verksamhetsformer och statlig styrning som har genomförts i Sverige och andra länder, framför allt i övriga nordiska länder samt i Storbritannien.

Inom ramen för uppdraget att föreslå verksamhetsformer ska utredaren

- föreslå hur regeringens mål- och resultatstyrning ska utformas för universitet och högskolor,
- föreslå hur intern styrning och kontroll, intern och extern revision ska ske för universitet och högskolor,
- föreslå hur tillsyn och kvalitetssäkring ska ske för universitet och högskolor,
- föreslå vilka uppgifter och vilket ansvar som ledningen vid ett lärosäte ska ha samt formerna för denna,
- föreslå hur studenternas rättssäkerhet kan garanteras,
- redovisa hur övriga myndigheter inom högskolesektorn berörs och vid behov lämna förslag på förändrade uppgifter för dessa myndigheter.

Utredaren ska belysa de arbetsgivar- och personalpolitiska konsekvenserna av en eventuell övergång till en annan verksamhetsform. Det gäller t.ex. frågor om tillhörighet till arbetsgivarorganisation, vilka kollektivavtal som ska gälla och effekterna på finansieringen av de statliga tjänstepensionerna.

Vidare ska utredaren lämna de förslag till författningsändringar som översynen föranleder och redovisa vilka ekonomiska konsekvenser som förslagen medför. Om utredarens förslag innebär kostnadsökningar, ska utredaren föreslå en finansiering enligt vad som anges i 14 § kommittéförordningen (1998:1474).

Uppdragets genomförande och tidsplan

Utredaren ska genomföra uppdraget i nära kontakt med företrädare för universitet och högskolor, studenter, andra berörda myndigheter inom högskolesektorn samt offentliga och privata forskningsbeställare.

Utredaren ska samråda med Utredningen om avveckling av kår- och nationsobligatoriet (U 2007:06). Samråd ska även ske med Grundlagsutredningen och Förvaltningskommittén i de delar som har ett samband med deras uppdrag.

Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter.

Om utredaren finner att förslag som utredaren avser att lämna nödvändiggör ändringar i grundlag eller annan författning som rör konstitutionella ämnen, ska utredaren anmäla detta till regeringen.

Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 5 december 2008.

(Utbildningsdepartementet)